

Рэальны сектар эканомікі за беларускую мову

Беларускія банкі пашыраюць ужыванне беларускай мовы

СМІ ўжо паведамлялі пра становаўчы рухі ў бок беларушчыны, якія робяць беларускія банкі. Прынамсі, многія з іх не першы год выпускаюць шыкарныя календары па-беларуску.

Нядаўна мы пісалі пра тое, што ў інфармацыйных "Белаграпрамбанка" з'явілася беларуская мова. Наведвальнік можа выбраць, якой мовай карыстацца. А сёлета "Белаграпрамбанк" пайшоў далей, выдаў вельмі якасную кніжачку "Твае першыя фінансы" і распаўсюдзіў яе па беларускіх школах. Кніжачка разлічана на вучняў 5-х класаў. У ёй героі кнігі Алесік, Стэфка і фантастычная істота Агрык па-беларуску ў забаўляльна-практычнай форме выкладаюць дзеткам асновы фінансавых ведаў.

Зрабіў крок да беларушчыны і "Беларусбанк". Так, у людскім адзяленні па вул. Савецкай пасля рамонту было пастаўлена новае абсталяванне, тэа ж інфармацыйскі. Цяпер у іх прадугледжаны тры мовы расейская, англійская і беларуская. У адноўленне ад "Аграпрамбанка", дзе

квіткі друкуюцца па-расейску, тут і квіткі друкуюцца па-беларуску.

Наш кар.

Мабільны аператар "Velcom" ладзіць пры падтрымцы камітэта па адукацыі Менгарвыканкама праект "Чытаем па-беларуску".

Цягам наступных трох месяцаў у 30 з лішнім школах Менска, у ліку якіх і школы для дзяцей з асаблівасцямі развіцця, пройдуць незвычайныя ўрокі беларускай мовы, культуры і літаратуры. Настаўнікамі на іх будуць беларускі дзіцячы пісьменьнік Уладзімір Ліпскі, пэтка Раіса Баравікова, пісьменніца-казачніца Алена Масла, пэтка і публіцыст Тацяна Сівец, а таксама актор і тэлеведоц Юры Жыгамонт, вядомы па тэлеперадачы "Падарожжы дылетанта".

У чацвер, 8 кастрычніка, першы адкрыты ўрок прайшоў у менскай школе №136 з тэатральным ухілам. Яго для вучняў малодшых класаў правялі Юры Жыгамонт і Раіса Баравікова.

- Гэта пакажа, што беларуская мова і беларуская культура - гэта не толькі вельмі важна, але гэта можа быць і цікава, - патлумачыў ідэю кіраўнік аддзела карпаратыўнай камунікацыі "Velcom" Вячаслаў Смірноў ды прыгадаў вялікі пазітыўны розгалас ад беларускамоўных рэкламных ролікаў аператара.

- Беларуская мова наша з'явілася на нашай зямлі,

калі сонейка ўстала над зямлёю, - пачаў урок Юры Жыгамонт. - *Промні сонца трапілі на зямлю і сказалі: "Вітаем цябе, Беларусь!" І Беларусь адказала: "Вітаем цябе, сонейка!"* І вось з таго часу мова нашай зямлі сонечная, праменная, наша родная беларуская мова, якую мы павінны любіць, шанаваць, каб сонейка радавала Беларусь сваімі промянямі.

Урок вёўся не па падручніках, а ў фармаце аповедаў і гульніяў. Дзеці радасна адгадвалі, як скончацца вершы, якія ім прапаноўвала Раіса Баравікова:

*Мы збіраемся на вулку,
Нас выводзяць на прагулку.
Толя руды, Славік русы,
Але ўсе мы... (дзеці хорам - РС) беларусы!*

Жыгамонт прапаноўваў дзецям свае гульні і апеведы. Адна з ягоных гульніяў - "перакладчык". Сярод іншых ён зачытаў у ёй і верш Уладзіміра Сіўчыкава "Вялікдзень",

а затым папрасіў дзяцей перакласці асобныя словы. Якіх словаў дзеці не ведалі, тэа тлумачыў:

*Нам з сястрой
сказала мама Рая:
- Сонейка купаецца і грае!
З кубка, у якім ляжыць яечка,
Умывайцеся, мае сардэчкі!
Соль, ваду і маляванкі ў храме
Асвятліла мама золкім ранкам.
Выбачай, цябе не возьмем,
кошка,
Не табе падрыхтавалі кошык!
На Вялічка для бабулі роднай
Мы збіраем*

кошык Вялікодны.

Юры Жыгамонт стане настаўнікам яшчэ на некалькіх уроках у іншых школах. "Пілотным" урокам ён застаўся задаволены, пра што распавёў Свабодзе:

- Гэты ўрок і яшчэ некалькі ўрокаў, што я правяду, - гэта пра творчасць беларускага пісьменніка Уладзіміра Сцяпанавіча Ліпскага, які доўгія гады з'яўляецца галоўным рэдактарам дзіцячых часопісаў "Вясёлка" і "Буся". Запрашаюцца на такія сустрэчы і іншыя пісьменнікі.

Рэакцыя дзяцей вельмі фэйная была. Я нават не думаў, што яны знаюць, што месяц май завесца яшчэ па-беларуску *травень*. Вельмі шмат прыказак, якія яны сканчалі, адразу казалі па-беларуску. Мяне гэта задаволіла. Што б ні казалі, а то некаторыя журналісты тут пыталіся, ці патрэбна гэта дзецям, яны ж яшчэ маленькія, яшчэ, можа, дома размаўляюць па-расейску... Не, яны ўсе добра ведаюць беларускую мову, добра ёй валодаюць, чуюць яе на вуліцах, чытаюць кніжкі, часопісы беларускія.

Кампанія "Kinderfox" прэзентавала "Казкі Беларусі" для iPhone і iPad

Дадатак для мабільных тэлефонаў "Казкі Беларусі" для дзяцей і дарослых у менскай галерэі "Ў" прэзентавала кампанія "Kinderfox". Гэта 93 казкі, якія па-беларуску агучыў лідар гурта "Палац" Алег Хаменка.

Аўдыёверсія праекту суправаджаецца ілюстрацыямі ў нацыянальнай традыцыйнай мастацкай Юлі Рудніцкай. Як паведамляюць распрацоўнікі, мабільныя "Казкі Беларусі" даступныя для спампоўвання за невялікую плату.

- Усе казкі падзеленыя на пяць раздзелаў: казкі для дзяцей, казкі пра жыццё, казкі пра жывёлаў, казкі для дарослых і чараўныя казкі. Упэўненыя, што кожны зможа знайсці казку, адпаведную ягонаму настрою і светапогляду, - кажа прадзюсар мабільнага дадатку Андрэй Залатар.

Лідар этна-гурта "Палац", збірльнік і выканавец

беларускіх народных казак Алег Хаменка гэтак патлумачыў свой удзел у праекце:

- Я не проста музыка, а музыка, які па жыцці звязаны з фальклорам. Бо для таго, каб граць нацыянальную музыку, трэба было адштурхнуцца ад фальклору. Вось гэтае жаданне яшчэ раз пераасэнсаваць наш фальклор было вельмі важным, і казкі тут граюць значную ролю. У іх можна знайсці новыя вобразы, новыя сюжэ-

ты - і гэта тая наша спадчына, якая ёсць скарбам, які цяжка скрасці.

Карыстальнікам мабільных тэлефонаў кампанія "Kinderfox" вядомая такімі праектамі, як "Беларуская азбука для iPad", "Простая навука", "Панда WWF" і іншымі.

Ганна Абакунчык,

На здымку: аўтары праекту - Леанід Каліценя, Андрэй Залатар, Алег Хаменка.

Чэрпаць жыццёвую стойкасць у творах Ларысы Геніюш

6 кастрычніка на Менскай сядзібе ТБМ паэт і эсэіст Міхась Скобла прэзентаваў кнігу "Духу магутных чары". У кнігу ўвайшлі ўспаміны 64 аўтараў пра мужную, нязломную паэтку Ларысу Геніюш і сустрэчы з ёй: Міколы Канаша, Рыгора Барадуліна, Вольгі Іпатавай, Дануты Бічэль, Аляксея Марачкіна, Алега Трусава і іншых, лісты, архіўныя матэрыялы. У Гародні, Магілёве і Менску, дзе праходзілі прэзентацыі кнігі, усё больш людзей імкнецца наталіць прагу жыватворнымі радкамі паэзіі, даведацца пра Ларысу Геніюш як пра вялікую асобу.

Укладальнік кнігі, лаўрэат Літаратурнай прэміі імя Алеся Адамовіча (2000), вядовец "Вольнай студыі" на Радзі Свобода Міхась Скобла распавёў гасцям Менскай сядзібы ТБМ пра рэдкія і цікавыя знаходкі, якія ўвайшлі ў зборнік і адказаў на пытанні.

- Міхась Уладзіміравіч, Вы нарадзіліся ў Зэльвенскім раёне на Гарадзеншчыне, можа таму Вам так дорага ўсё, што звязана з Ларысай Геніюш? Ці не было ў Вашай сям'і сувязі з паэткай?

- Мая мама Леакадзія Уладзіміраўна была з ёй знаёмая, яна сустракала яе ў Свята-Троіцкай Зэльвенскай царкве. Мае мама і тата бралі шлюб у гэтай царкве. Ларыса Геніюш шчыра дапамагала царкве. Яна прытуляла ў сябе святара, калі яго пазбавілі хаты. З яе фінансавай дапамогай туды была праведзена электрычнасць. Аксаміт, які прыслалі ёй з Канады, яна перадала ў царкву. Мой школьны настаўнік Пятро Мікалаевіч Марціноўскі сябраваў з Ларысай Геніюш, перапісваўся з ёй. Ад яго я ўпершыню пачуў імя і вершы паэты.

- А калі быў другі штуршок, які наблізіў Вас да творчасці Ларысы Геніюш?

- На філфаку я паглы-

біў вывучэнне беларускай літаратуры. Яе імем было ўсё пранізана, калі ішла гаворка пра беларускую мову. Мне захачелася зачарпнуць з гэтага калодзежа. А калі я падышоў і паглядзеў, то зразумеў, што ён глыбокі, бяздонны. У тых жа часы 11 кніг паэты "На чабары настоена" набыў у правінцыйнай кнігарні мовазнавец Фёдар Янкоўскі і распаўсюдзіў іх сярод сваіх студэнтаў.

Калі я бываю ў маці ў Зэльвенскім раёне, то заходжу ў хату Геніюшаў на вуліцы Савецкай, якую пабудавалі ў 1895 годзе, сябрую з тымі людзьмі, якія там жывуць. Марыя Васільеўна Дайкала жыве цяпер у той хаце.

- Вы - аўтар і ўкладальнік значнай колькасці кніг. У прыватнасці кнігі эпістэлярнага жанру Ларысы Геніюш "Каб вы ведалі", "Лісты з Зэльвы".

- У новай кнізе змешчана перапіска Ларысы Геніюш з 60 карэспандэнтамі. Тут ёсць лісты да яе. Напрыклад, лісты да Ларысы Геніюш Кастуся Езавітава 1943 года з Рыгі ў Прагу. Важна, пра што думалі ў той час дзеячы культуры - пра беларускія кнігі, падручнікі, выданні. Лісты Уладзіміра Караткевіча таксама тут друкуюцца. Геніяльнасць Рыгора Барадуліна была відна Ларысе Антонаўне яшчэ ў тых часы. З лістоў можна даведацца пра яе кулінарныя здольнасці. Рэцэпт крупніку можна таксама знайсці ў лісце да Міхася Чарняўскага.

Як кніга Ларысы Геніюш трапіла ў космас - пра гэта вам могуць распавесці ў Гудзевіцкім музеі. Там ёсць цэлы пакой, прысвечаны паэтыцы. Шэраг экспанатаў яна сама пры жыцці перадала заснавальніку музея Алесю Белакозу. Кнігу "Невадам з Нёмана" узяў з сабой у падарожжа наш першы касманаўт Пятро Клімук. Потым ён прыслаў кнігу ў музей з аўтографам.

Які верш Геніюш любіў Уладзімір Мулявін? У яе ў архіве быў фотаздымак "Песняроў" з цёплым надпісам Уладзіміра Мулявіна. Яны пазнаёміліся ў Гародні на канцэрце. Апошняя песня, якую запісаў Мулявін, была на верш Ларысы Геніюш: "Уздымам сэрцаў нашых шуміць Белавежа". Цікавай акалічнасцю з'яўляецца тое, што Ларыса Антонаўна не галасавала з 1937 года. Яна была грамадзянкай БНР і Чэхіі, а савецкае грамадзянства не прыняла.

- Некалькі гадоў таму Вы выдалі зборнік матэрыялаў "Зоська Верас. Я помню ўсё".

- Ларыса Антонаўна Геніюш і Людвіка Антонаўна Сівіцкая сябравалі не толькі таму, што яны моцна любілі Беларусь. Яны абедзве былі сябрамі Рады БНР. Ларыса Геніюш была Генеральным сакратаром ураду і займалася захаваннем і ўпарадкаваннем архіва БНР, апекавала беларускіх эмігрантаў, палітычных уцекачоў, беларускіх работнікаў за мяжой. Захавалася 309 лістоў з Зэльвы ў Вільню.

Зараз я рыхтую яшчэ адну кнігу Зоські Верас. Потым трэба будзе рабіць кніжку Міколы Улашчыка, Міхася Стральцова. Склалася так, што мала выдаецца зборнікаў з навуковымі каментарамі, трэба рупіцца, каб кніжкі ўсё ж выходзілі.

- Дзякуй Вам вялікі за Ваш клопат, ад усіх чытачоў жадаем Вам здароўя, поспехаў і плёну у дзейнасці!

Э. Дзвінская,
фота
Г. Лабадзенкі.

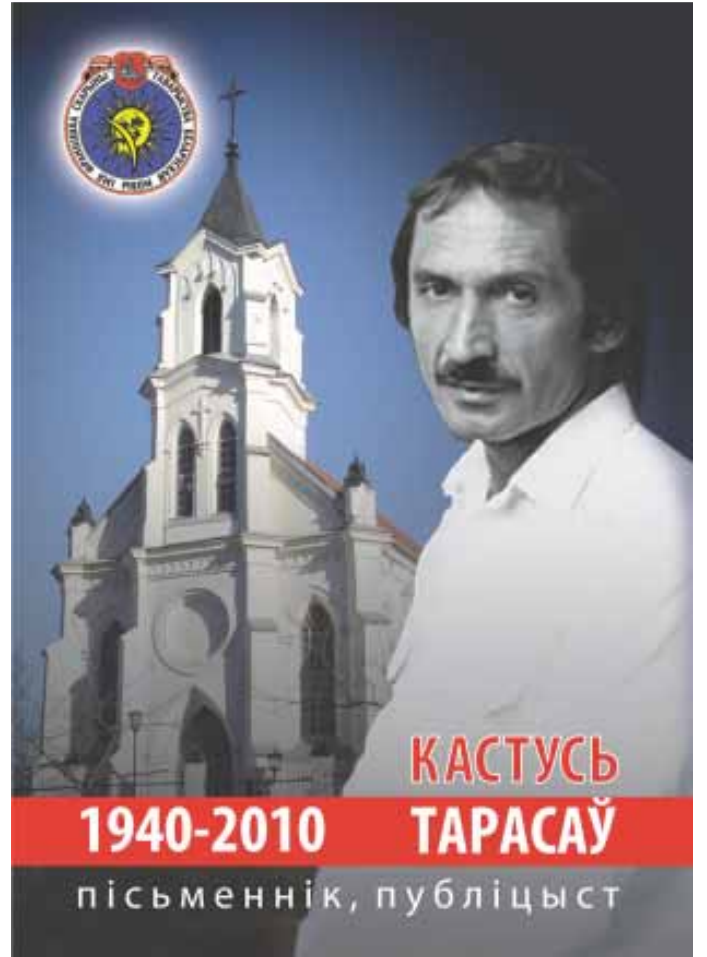
Новая паштоўка ТБМ да юбілею Кастуся Тарасава

10 кастрычніка знакамітаму беларускаму пісьменніку, публіцысту, выдаўцу Кастусю Тарасаву споўнілася 75 гадоў. Да гэтага юбілею ТБМ выпусціла чарговую паштоўку з выявай партрэта пісьменніка на фоне касцёла Святога Роха на Залатой Горцы. Менавіта гэтым мясцінам беларускай сталіцы быў прысвечаны адзін з твораў пісьменніка. Таксама плануецца выдаць кішэнны календарык на 2016 г. з такой жа выявай.

Ахвотныя атрымаць юбілейную паштоўку могуць звяртацца ў сядзібу ТБМ і ў офіс БНФ, пачынаючы з 13 кастрычніка.

Акрамя таго, кіраўніцтва ТБМ звярнулася ў Менгарвыканкам і ў Міністэрства культуры з прапановай надаць адной з вуліц сталіцы імя вядомага пісьменніка. Зараз гэта пытанне разглядаецца.

Старшыня ТБМ
Алег Трусаў

Выйшлі беларускамоўныя календары на 2016 год

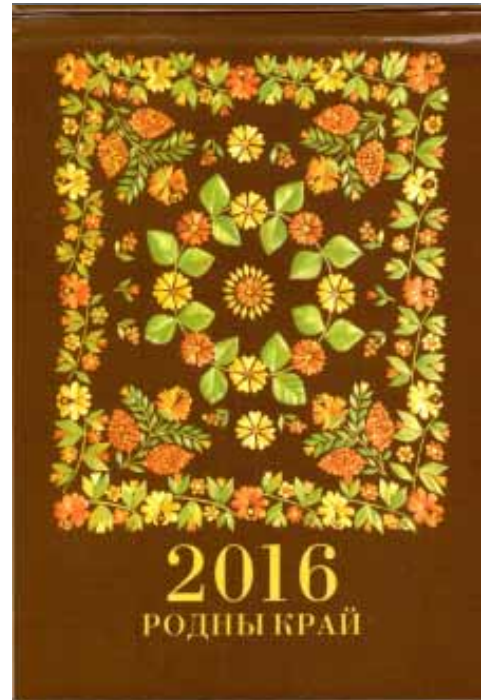
Выдавецтва "Беларусь па заказе" пры фінансавай падтрымцы Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь выпусціла календар "Родны край" на 2016 год. Складальнікі Сідарава Ларыса Уладзіміраўна і Мурзіна Вольга Уладзіміраўна.

Наклад календара сёлета склаў 6000 асобнікаў. Летась наклад быў 4500 асобнікаў.

У календары змешчана шмат цікавага пра Беларусь, яе гісторыю, культуру, прыроду, карысныя парадкі па вядзенні хатняй гаспадаркі, выхаванні дзяцей, парадкі садаводу і агародніку, рэцэпты народнай медыцыны і шмат чаго іншага.

Нагадаем нашым чытачам, што наклад календара цалкам залежыць ад таго, як яго раскупляюць. Раскупяць гэты наклад - на наступны год ён будзе павялічаны, не раскупяць - і наклад будзе паменшаны.

Календар надрукаваны ў дзве фарбы.

ААТ "Паліграфкамбінат імя Якуба Коласа" выпусціў настольны перакідны календар на 2016 год "Мая Беларусь".

Рэдактар-складальнік А.П. Касцялецкая.

Наклад 10 000 асобнікаў.

Кожная разгортка календара ўтрымоўвае 1-2 слупкі з вершаў беларускіх паэтаў. На кожнай старонцы фота якой небудзь памятнай мясціны Беларусі.

Календар надрукаваны ў чатыры фарбы.

Беларускі нацыянальны касцюм

(Працяг. Пачатак у папярэдніх нумарах.)

У паўсядзённым жыцці верхнім зімовым адзеннем была ваўчура, якую шылі з воўчых ці мядзведжых шкур і якая выкарыстоўвалася паверх кунтуша. Ваўчура аздаблялася пунсовым атласам і завязвалася пад шыяй тоўстымі, срэбнымі ці залатымі шнурамі. Кірэя была плашчападобным адзеннем прамога крою з тоўстага сукна кіра, ад якога яна і атрымала сваю назву. Зімовыя кірэі часта падшываліся мядзведзямі. У міжсезонні і зімою ў ліку верхняй вопраткі гараджан і шляхты была таксама капота, якая была двубортнай з адкладным каўняром і абшлагамаі па рукавах, а ззаду і з бакоў - з вялікімі складкамі ці зборкамі. Яна зашпільвалася

на плечы альбо шаўковыя гузікі. Зімовыя капоты падбіваліся футрам і абвязваліся літым поясам.

Кажух звычайна быў зімовым адзеннем больш нізкіх сацыяльных праслоек - майстроў, служкаў шляхецкага двара, чаляднікаў, пляцовай варты.

Традыцыйная верхняя вопратка сялян шлася з тоўстага і грубага даматканага сукна і захоўвала свае асноўныя рысы: была зручнай для працы і жыцця, шлася з танных тканін і футра. Верхняя вопратка шлася з сярмяжнага сукна хатняй вытворчасці і была як натуральных колераў (белага, шэрага, чорнага), так і пафарбаваная ў карычневы, руды, жоўты колеры (пры дапамозе карэнняў, кары, траў).

Граф Пій Тышкевіч у зімовым верхнім адзенні, 1847 г.

Граф Яўстах Тышкевіч у паліто і з цыліндрам, фота сярэдзіны XIX ст.

Сельскі староста з вёскі Морачна (Пінскі павет) у кажуху і аўчынавай шапцы. Фота паміж 1912-1914 гг.

Гравюра "Сялян з ваколіц Барысава", раней 1847 г. Мастак Юзаф Азямблёўскі.

Галаўныя ўборы Беларускія нацыянальныя галаўныя ўборы

Галаўныя ўборы мелі выключна важнае месца ў мужчынскім комплексе адзення, бо заўсёды завяршалі строй і былі адзнакай сацыяльнага стану, прафесійнай, этнічнай, пола-ўзроставай прыналежнасці ча-

лавека. Чалавек без галаўнога ўбора на вуліцы ўспрымаўся звычайна як бедны, хворы, пагарэлец.

Паводле няпісаных правіл, шапку трэба было здымаць перад больш высакароднымі людзьмі, духоўнымі асобамі, а таксама ўваходзячы ў хату, храм і ў залу суда. Збіване шапкі з галавы іншага чалавека лічылася маральным злачын-

Князь Вітаўт у кароне на карціне "Грунвальдская бітва" (мастак - Ян Матэйка)

Павел Іванавіч Сапега (каля 1490-1579) у шапцы, падбітай рысіным футрам. Партрэт 1709 г.

ствам і асуджалася грамадствам.

У якасці матэрыялу для глаўных убораў выкарыстоўваліся скуры дзікіх звяроў, якія меліся ў вялікай разнастайнасці і колькасці ў мясцовых лясах, - рысі, ваўкі, мядзведзі, куніцы, собалі, вавёркі, бабры, выдры і інш. Для зямных людзей выкарыстоўвалі дарэгуе футра - собаля, рысі, леапарда, бабра, гарнастая, выдры, а для сялян патамей - авечкі, лісы, зайца, труса. Існавалі розныя па кроі фут-

равыя шапкі, якія шыліся са скуры, лямцу, воўны, сукна, футра і ўпрыгожваліся бронзавымі спіральнымі пранізкамі, фібуламі і бляшачкамі.

У X-XIII стст. форма княжацкіх шапак была паўсферычнай ці конусападобнай. Верх іх шылі з дарагой тканіны яркага (чырвонага, жоўтага, сіняга) колеру ці двух колераў. Абшывалі шапкі па нізу футравай апухай.

(Працяг у наступным нумары.)

Лаўрэш Леанід

Лёсы родных Алаізы Пашкевіч

Паэтэса, грамадскі дзеяч і публіцыст Алаіза Пашкевіч (1876 - 1916) нарадзілася ў фальварку Пешчын у шляхецкай сям'і, але ранняе дзяцінства прайшло пад апекай бабулі Югасі ў суседняй вёсцы Тарэсін, у маёнтку Стары Двор. Сям'я Пашкевічаў складалася з маці Ганны з Вызгаў, бацькі Стэфана Пашкевіча, старэйшай сястры Стэфаніі, сясцёр Зосі, Караліна і Алаізы, братоў Войцаха і Язэпа.

тчына сям'я была неадналітвая, а адначасна і своеасабліва "тутэйшая". Хатняя мова была польская, польская таго асаблівага характару, які яна мела ў дробнай шляхты Летувы і Беларусі і на які гэтак своеасабліва ўплывалі сінтаксіс, вымова і слоўнік мясцовых моваў. Цётчына маці была пад найбольшым уплывам польскай культуры. Старэйшая сястра Стэфанія была "па-панску" настаўлена і выразна адда-

шэйшай адукацыяй быў прызначаны прадстаўніком польскай амбасады ў Палудзенскім раёне Казахстана - раёне, у якім жыла значаная частка ссыльных лідзян. Шымялевіч веў адмысловыя спісы выселеных лідзян і за гэта ў 1943 г. ва ўзросце 64 гадоў у дадатак да ссылак гісторык атрымаў 10 гадоў пазбаўлення волі. У 1948 г. ён быў памілаваны і выехаў да сваёй сям'і ў Сопат, дзе ў 1950-я г. аднавіў свой спіс у

Сям'я Пашкевічаў. Сядзяць: сястра Стэфанія, маці Ганна з Вызгаў, бацька Стэфан Пашкевіч, сястра Зося. Стаяць: Алаіза, браты Войцаха і Юзік, сястра Караліна.

У 1915 г. Алаіза Пашкевіч прыкладае шмат намаганняў для арганізацыі беларускіх школаў і настаўніцкіх курсаў у Вільні, дапамагае ў стварэнні прытулкаў, як сястра міласэрнасці даглядае хворых у тыфозным баракі. У 1916 г. памёр яе бацька, і Алаіза паехала на яго пахаванне. У Лідскім павеце лютавала эпідэмія тыфу. А. Пашкевіч засталася, каб дапамагчы хворым, але сама заразілася і памерла. Пахаваная ў Старым Двары пад Лідай.

Муж паэтэсы, інжынер Стэпа Кайрыс успамінаў пра сям'ю сваёй жонкі: *"Алаіза Пашкевічанка, ... нарадзілася і вырасла ў Старым Двары, Васілішскай воласці, Лідскага павета Віленшчыны, на бацькавай гаспадарцы блізу ў 100 гектараў. ... Ейныя два браты, Войцаха і Язэп Пашкевічы, абодва афіцэры Маладзечанскага пяхотнага палка, нежанатых, мелі супольнае памяшканне на Сніпінках. Братоў наведвалі прыездам з правінцыі старэйшая сястра Стэфанія і маладзейшая Караліна. Наймаладзейшая Цётчына сястра - Зофія - паказвалася тады ў Вільні рэдка. У братоў жыла і Алаіза. Паводле нацыянальнай сведмасці Цёт-*

вала першыню польскай мове. Прыхільнасць да польскай культуры выяўлялі брат Войцаха і сёстры Караліна ды Зофія. Найбольш за ўсіх з беларускай вёскай і беларускай мовай зросся Цётчына бацька і ёйны брат Язэп. Дзейнай падтрымкай сваёй беларускай нацыянальнай працы ад членаў сваёй сям'і Цётка не мела. Але і ёйны ўдзел у беларускім руху не ўважаўся ў сям'і за нейкае няшчасце".

Перакладаючы і рыхтуючы да друку рукапіс "Высяленне ў Казахстан у 1940 г. значнай часткі жыхароў Лідскага павета" лепшага знаўцы гісторыі Ліды Міхала Шымялевіча, копію якога атрымаў з фонду Асалінскіх у Вроцлаве, я знайшоў кароткую інфармацыю пра лёс старэйшай сястры Цёткі Стэфаніі і брата Войцаха. Старэйшая сястра Цёткі ва ўзросце 80 гадоў была выслана ў Палудзенскі раён Казахстана.

У другой палове 1941 г., калі Сталін дамовіўся з лонданскім польскім урадам пра фармаванне на тэрыторыі Савецкага Саюза польскай арміі, для ссыльных у Казахстан пачаўся перыяд адноснай лібералізацыі. Ссылны Міхал Шымялевіч, як чалавек з вы-

шмат сотняў чалавек і дэпанаваў ў фондзе Асалінскіх.

Міхал Шымялевіч - сябар Таварыства беларускай школы быў добра абазнаны ў беларускай культуры, і таму ён адразу заўважае, што Стэфанія Сапоцька (1860 г.н.) - гэта старэйшая сястра Алаізы Пашкевіч: *"Стэфанія паходзіць з ваколіцы Пешчын Васілішскай гміны, з дому Пашкевіч. Была замужам за Сапоцькам ў фальварку Шымкаўшчынаса Сабакінскай гміны. Удава. Яе малодшая сястра Алаіза Пашкевіч, у замужстве Кайрыс, знаная беларуская паэтка з псеўданімам "Цётка" з віленскіх "Нашай Доля" і "Нашай Нівы", якая памерла ў часы Першай сусветнай вайны".* Маючы больш за 80 гадоў, тым не менш Стэфанія Сапоцька ў ссыльцы працавала вартаўніком у калгасе.

Інфармацыю пра Войцаха Пашкевіча, Шымялевіч падае са слоў сястры, бо яго не было ў Казахтане: *"Войцаха Пашкевіч, 1872 г.н., падпартыёр рускага войска, жыў у Катлове пад Вільняй, у Рудамінскай гміне. Арыштаваны ў 1939 г., загінуў".*

Вось такі лёс найбліжэйшых родных пісьменніцы.

Памёр Алесь Савіцкі

5 кастрычніка памёр пісьменнік **Алесь Савіцкі**.

Нарадзіўся Алесь Ануфрыевіч 8 студзеня 1924 года. Гэта па пашпарце. А па сапраўднасці - 8 студзеня 1925. У час вайны ён паправіў сабе дакумент, каб узялі ў партызаны. З 1942 года - партызан атрада "Смерць фашызму", з 1943 - камандзір падрыўной

групы атрада "Бальшавік" брыгады імя Варашылава на Віцебшчыне. У 1944-45 гг. удзельнічаў у вызваленні Літвы, Польшчы, у баях за ўзяцце Берліна. Быў тройчы паранены. Пачаў пісаць вершы яшчэ ў партызанскім атрадзе ў 1943 годзе.

Першае апавяданне "Рыбацкае шчасце" надрукаваў у 1948 годзе ў полацкай абласной газеце. Алесем Савіцкім напісана шмат цікавых твораў. Асаблівай папулярнасцю ў юных чытачоў карыстаецца апавесць-казка "Радасці і нягоды залацістага карасіка Бубліка". Аўтар кнігі апавяданняў, апавесцей "Кедры глядзяць на мора" (1960), "Пасля паводкі" (1962), "Белы гарлачкы" (1965), "Самы высокі

паверх" (1969), дакументальнай апавесці "След пракладае першы" (1971), "Белая знічка" (1984), раманаў "Жанчына" (1963), "Палын - зелле горкае" (1967), "Верай і праўдай" (1976), "Толькі аднойчы" (1979), "Зямля не раскажа" (1980), "Літасці не чакай" (1982), "Памерці заўсёды паспееш" (1983), "Верасы" (1987), "Обаль" (1989), кнігі нарысаў "На посту у тишыні" (1987), зборніка апавяданняў для дзяцей "Шкляная нітка" (1970). У 1982 выйшлі Выбраныя творы ў 2 тамах.

Узнагароджаны ордэнамі Чырвонай Зоркі, "Знак Пашаны" (1984), Айчыннай вайны І ступені, Францішка Скарыны (2010), медалямі.

Вікіпедыя.

На дзевяці еўрапейскіх мовах

На дзевяці еўрапейскіх мовах прачыталі мастацкія творы магілёўцы розных нацыянальнасцяў і веравызнанняў увечары 30 верасня на імпрэзе да Еўрапейскага дня моў. Традыцыйную ўжо з гэтай нагоды імпрэзу зладзіла суполка ТБМ Магілёва ў гістарычным для гараджан месцы - на Замкавай гары, і хоць народу сабралася не так шмат, як летась, але словы еднасці, павагі да мовы і нашай культуры як неад'емнай часткі агульнаеўрапейскіх каштоўнасцяў гучалі гэтак жа цёпла і пранікліва. Уладзімір Мартынюк прачытаў творы на нямецкай і венгерскай мовах, а таксама пагутарыў з грамадой па-англійску. Таксама нямецкія вершы ў арыгінале і ва ўласным перакладзе на беларускую прачытаў паэт, педагог і грамадскі дзеяч Міхась Булавацкі. Алена Громава і Люд-

"Будзьма!"

20 кастрычніка (аўторак) адбудуцца заняткі гістарычнай школы з Алегам Трусавым "Гісторыя ў падзях і малюнках"

Пачатак - 18.00 гадзін.

Румянцава, 13. Уваход вольны.

міла Дунаеўска падзяліліся з прысутнымі вершамі на украінскай мове, а Міла Ізаксон зрабіла невялікі экскурс у свет юрэйскай культуры, праспяваўшы песні на іўрыце і на ідышы. Таксама прагучалі творы на польскай мове ў выкананні Людмілы Дунаеўскай і Алега Дзьвячкова,

а беларускімі і рускімі вершамі Пімена Панчанкі і Юліі Друнінай падзяліўся Аляксей Капенка.

Алесь Сабалеўскі.

На здымках: 1. Падчас імпрэзы; 2. Міхась Булавацкі; 3. Уладзімір Мартынюк; 4. Міла Ізаксон.

